

15. b) Abstrakce po druhé světové válce a její proroci.

Nová vlna poválečné abstrakce se vyvíjela ve dvou proudech:

- Geometrická
- Abstraktní

Pro druhý termín vznikl v USA pojem abstraktní expresionismus spojený s akční malbou, v Evropě tašismus, akční malba a informel

- **Paříž, USA**
- Má pevný smysl a řád
- Nejde o zobrazení viditelného světa, ale o to, jak jej vyložit
- **Nezobrazují předměty, jak jej vidí, ale znázorňují věci, děje, které nevidíme např. vání větru, nevyslovitelné myšlenky, pocity pomocí barev, tvarů, liniemi, prostorem, strukturou**
- Nezastupuje tedy žádný reálný předmět
- Vycházela z kubismu a geometrické abstrakce (Piet Mondrian, Malevič, Vasilij Kandinskij)
- **První abstraktní obraz Vasilij Kandinskij - Kompozice VII**

Abstraktní expresionismus

- Centrem NY
- Vyrovnává se s novou realitou – selhání člověka
- **Vyjádření psychických stavů**

Akční malba (action painting)

- **Malíři používají automatickou nekontrolovatelnou malbu**
- **Barevné skvrny vznikající pomocí gesta**
- Malíř nanáší barvu z tuby, plechovky nebo pomocí štětce

Jackson Pollock

- **Legenda amerického umění**
- **Maloval technikou drip painting** – lití a cákání barvy přímo z plechovky na nenapnuté plátno na podlaze
- **Vyjadřoval své podvědomé stavy**
- Jeho obrazy vypadají jako spletenice různých linií
- Inspiroval se i indiánským uměním a za války Picassem
- **Používal automatické kresby.** První drip painting vytvořil v roce 1947
- **Velké formáty**
- **N. 5, Podzimní rytmus**

William de Koonig

- Vytvořil si svůj vlastní abstraktně expresionistický styl
- Síť organických forem, spojených černými nakapanými liniemi
- Agresivní tahy štětce, ženské tělo

1950 – **cyklus ženy** – s brutálním výrazem – střídání štětce a špachtle
Obraz - Marilyn Monroe

Lyrická abstrakce

- **Zájem o barevný prostor než energické tahy štětcem**
- **Barevné plochy**
- Na vzniku pařížské lyrické abstrakce se podíleli: Wols, Georges Mathieu, Hans Hartung, Jean Dubuffet

Wols (Wolfgang Schulze)

- Vyjadřoval tragické pocity a úzkosti člověka ovlivněného válečnými událostmi

Mark Rothko

- Osobitý duchovní styl
- Široké pásy bez přesných kontur
- Založení na efektivní síle barev, vyznačuje intenzivní duchovnost
- Meditativní malba
- Color field painting
- Velké formáty

Informel

- **Umění v původním surovém stavu, spontánní, dětská tvorba**
- **Umění prehistorických nebo primitivních národů**
- **Silné vrstvy barvy s kousky omítky, pískem, sádkou**
- **Vyjadřující napětí, maximální výrazové působení**

Hans Hartung

- Hodně cestoval, vstoupil do cizinecké legie
- Paralelní nebo překřížené tahy štětcem nebo nanášené koštětem
- tvoří celé cykly - Všechny nesou označení T a pořadové číslo

Jean Dubuffet

- Věnoval se i filozofii, literaturu a hudbu
- Přestal malovat a začal sbírat obrázky dětí, primitivů a duševně nemocných
- - v Paříži otevřel galerii Foyer de l'Art brut
- Art brut – experimentoval s novými technikami: pomalované plátno se rozstříhalo a jeho části se znovu mozaikově slepí
- Cykly nahé půdy. Texturologie
- Spojení uschlých květín
- Působící jako dětské kresby

Geometrická abstrakce – tašismus

- **Vznik v Paříži**
- **Zdůrazňoval spontánnost malířské akce, automatické kladení barevných skvrn a linií bez promyšlení**
- Vytvářeli barevné skvrny v širokých tazích štětce, barva byla nanášena přímo z tuby a rozmazávána ve spontánních impulsech
- Evropská forma akční americké malby

Georges Mathieu

- podílel se na manifestech lyrické abstrakce
- Nový způsob malby: gestická malba – vrhal barvu na plátno z dálky a někdy používal i stříkání pistole
- Pokoušel se dávat co nejvíce náhody do malby
- Maloval za účasti diváků i s jejich účastí
- Velké formáty

Abstrakce v Čechách

- První dvě neoficiální výstavy pořádali studenti z AVU 1960 (Jiří Valenta, Aleš Veselý)
- Abstrakce tu nebyla přijímaná ze začátku, byla tu zakázána – až po 60 letech
- Čestmír Janoušek, Václav Křížek, Antonín Málek, Zdeněk Beran
- Skupina Konfrontace – snažila se navázat na předešlé dvě neoficiální výstavy. SVČU jim to nedovolil
 - Teprve na jaře 1964 byla povolena Výstava D: malíři **Mikuláš Medek**, Jiří Balcar, Jiří Valenta, Vladimír Boudník, Josef Istler
- Sochaři Jan Koblasa, Aleš Veselý

Mikuláš Medek

- účastnil se neveřejných výstav
- ovlivněn surrealismem až koncem 50. let začal tvořit nefigurativní malbu
- preparované obrazy . kombinace emailových a olejových nátěrů v několika vrstvách, zpracovaných rytím a škrábáním
- jeho díla měla velký vliv na mladou generaci

Osamělci

- Jiří Trnka (loutky), Zdeněk Sklenář (grafik), Karel Černý, Václav Boštík, Jan Zrzavý – Kleopatra

Vladimír Boudník

- vynikal jako experimentální grafik
- pokus o přenesení psychických podnětů do materiálu desky – matrice škrábání, rytím, zasahoval pilníkem
- probíjení, propalování materiálu